

De studiedagen zijn GRATIS.

Inschrijving is NIET vereist.

Het wordt echter op prijs gesteld dat scholen die met meer dan 10 leerlingen komen, vooraf verwittigen.

Uitnodiging

De Vlaamse overheid - Dep. Landbouw en Visserij -
Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling,

nodigt u uit voor de **studiedagen:**

Varkenshouderij Actueel

Dinsdag 3 juli te Sint-Niklaas

Biotechnische Land- en Tuinbouwschool, Weverstraat 23 (Vanaf E17 Afrit Sint-Niklaas (Hulst-Hamme) N41, richting Hulst, aan kruispunt met N70 links, vervolgens eerste links (Weverstraat), na ongeveer 1 kilometer vindt u de landbouwschool aan de rechterkant.)

Maandag 7 juli te Geel

Proefbedrijf voor de Veehouderij, Poiel 77 (komende van de E313 neemt u afrit 23 (Geel-West) richting Geel-Centrum. Aan de verkeerslichten na de brug over het Albertkanaal slaat u links af richting Herentals (Herentalsesteenweg). Neem de tweede straat rechts (ook Herentalsesteenweg). Na 100 meter slaat u opnieuw rechts af (Poel). Na 2 kilometer vindt u het Proefbedrijf aan uw linkerkant.)

Telkens van 9u30 tot 17u

Inlichtingen?

09/272 22 84 (Tom Van den Bogaert)

09/272 23 07 (Suzy Van Gansbeke)

0473/83 70 61 (Norbert Vettenburg)

Er zal 's morgens gelegenheid zijn om als middagmaal (een) belegd(e) broodje(s) te bestellen.

Programma:

- 9u30: Ontvangst**
- 9u45: Inleiding** door Norbert Vettenburg, Dep. Landbouw en Visserij - Afd. Duurzame Landbouwontwikkeling
- 9u55: Water: alternatieve bronnen**
door Dominique Huits, Provinciaal Onderzoeks- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw
- 10u25 Oorzaken, gevolgen en verwachtingen m.b.t. de kostprijs van de grondstoffen**
GGO vrije labels
door ?, BEMEFA - Beroepsvereniging van de mengvoederfabrikanten
- 11u20 Vernieuwde selectiemesterijwerking**
Piétrain als eindbeer
door Jurgen Depuydt, Vlaams Varkensstamboek vzw
- 12u00: Middagpauze** (gelegenheid om de 's morgens bestelde broodjes of meegebrachte lunch te nuttigen)
- 13u00: Salmonella actieplan: stand van zaken**
door Dimitri Arijs, Diergezondheidszorg Vlaanderen vzw
- 13u30: Schurfteradicatie, een eerste stap naar hogere gezondheid**
door Tamara Vandersmissen, Diergezondheidszorg Vlaanderen vzw
- 14u00: Vervoer van dieren, stand van zaken nieuwe attesten**
door Karlien De Paepe, Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
- 14u30: Aandachtspunten bij controles & inspecties op varkensbedrijven**
door Bart Hoet, Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
- 15u00: Biologische productie van varkens: potentieel**
door Ignace Deroo, Belgische Boerenbond
- 15u30: ADLO-demoprojecten: medewerking gevraagd**
Vraagstelling en discussie
- 15u45: Einde**

Kansen voor de varkenshouderij in het nieuwe mestdecreet

Studiedagen varkenshouderij actueel

Sint-Niklaas

3 juli

Geel

7 juli

Mestproductie in Vlaanderen

• Prognose voortgangsrapport Mestbank 2007

- Alle dieren
  - 157,1 miljoen kg N
  - 60 miljoen kg P₂O₅
- Varkens
  - 59 miljoen kg N (= 38%)
  - 25 miljoen kg P₂O₅ (= 42%)

Uitscheidingscijfers varkens forfaitair

	P ₂ O ₅ kg/dier, jaar	N kg/dier, jaar
Biggen 7 kg - 20 kg	1,53	2,18
Beren	11,8	21,8
Zeugen	11,8	21,8
Andere varkens van 20 kg tot 110 kg tweefazig	5,33	11,6
Andere varkens van 20 kg tot 110 kg driefazig	5,33	10,9
Andere varkens van 110 kg en meer	11,8	21,8

Uitscheidingscijfers varkens convenant (2007)

	P ₂ O ₅ kg/dier, jaar	N kg/dier, jaar
Biggen 7 kg - 20 kg	1,39	/
Beren	11,77	21,6
Zeugen	11,77	21,6
Andere varkens van 20 kg tot 110 kg tweefazig	5,01	11,48
Andere varkens van 20 kg tot 110 kg driefazig	5,01	11,48
Andere varkens van 110 kg en meer	11,77	21,6

Uitscheidingscijfers varkens regressierechte

	P ₂ O ₅ kg/dier, jaar	N kg/dier, jaar
Biggen 7 kg - 20 kg	$Y = 2,03 X - 1,114$	$Y = 0,13 X - 2,293$
Beren	$Y = 1,86 X + 0,949$	$Y = 0,13 X + 0,161$
Zeugen	$Y = 1,86 X + 0,949$	$Y = 0,13 X + 0,161$
Andere varkens van 20 kg tot 110 kg	$Y = 1,92 X - 1,204$	$Y = 0,13 X - 3,018$
Andere varkens van 110 kg en meer	$Y = 1,86 X + 0,949$	$Y = 0,13 X + 0,161$

Stikstofverliezen

- Vorige mestdecreet: - 15%
- Gedifferentieerd per diersoort en staltype
  - Traditioneel - emissiearm
  - Mengmest - stalmest
- Zie brochure stikstofverliezen van de Mestbank
- Voorbeeld

Diersoort	Staltype	Stikstofverlies kg N/dier,jaar
Vleesvarkens (2-fazig)	Emissiearm - mengmest	1,55 (= 13%)
Beren	Traditioneel - stalmest	9,71 (= 45%)

Wat gebeurt met de geproduceerde mest?

- Afzet op eigen grond
- Mestverwerking
- Afzet bij derden

Afzet op eigen grond

- Varkensbedrijven in Vlaanderen (ook gemengde bedrijven)
  - Grasland: 55.200 ha
  - Mais: 51.900 ha
  - Wintertarwe: 19.300 ha
  - Suikerbieten: 8.300 ha
  - Vollegroondsgroenten: 6.200 ha

Bemestingsnormen 2008

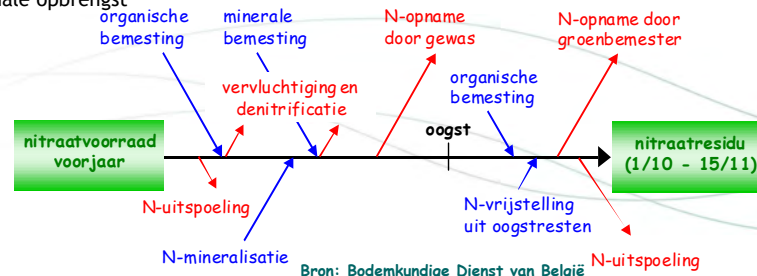
Teeltgroep	P ₂ O ₅ kg/ha, jaar	Totale N kg/ha, jaar	N dierlijk kg/ha, jaar	N andere meststoffen kg/ha, jaar	N kunstmest kg/ha, jaar
Grasland	100	350	170	170	250
Mais	90	275 (270)	170	170	150
Gewassen met lage N-behoefte	80	125	125	125	70
Andere leguminosen dan erwten en bonen	80	0	0	0	0
Suikerbieten	80	220	170	170	150
Graangewassen	90	275 (270)	170	170	175
Andere gewassen	90	275	170	170	175

Bemestingsnormen 2009

Teeltgroep	P ₂ O ₅ kg/ha, jaar	Totale N kg/ha, jaar	N dierlijk kg/ha, jaar	N andere meststoffen kg/ha, jaar	N kunstmest kg/ha, jaar
Grasland	100	350	170	170	250
Mais	85	275 (265)	170	170	150
Gewassen met lage N-behoefte	80	125	125	125	70
Andere leguminosen dan erwten en bonen	80	0	0	0	0
Suikerbieten	80	220	170	170	150
Graangewassen	85	275 (265)	170	170	175
Andere gewassen	85	275	170	170	175

Bemestingsnormen & bodembalans

- Bemestingsnormen zijn maxima
- Bemesten volgens de behoefte van het gewas
- Belang van bodemanalyses en bemestingsadviezen
- Juister gaan bemesten
  - Nitraatresidu
  - Optimale opbrengst

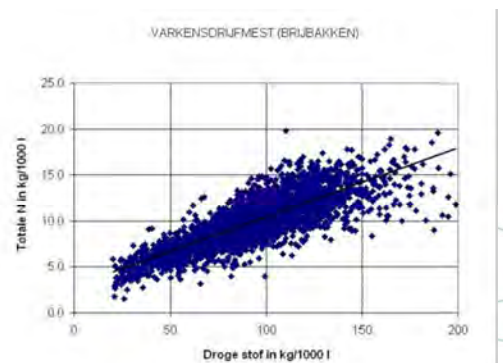
Bron: Bodemkundige Dienst van België

Richtwaarden dierlijke mest

Mestsoort	Vorm	N kg/ton	P ₂ O ₅ kg/ton	Verhouding N/P ₂ O ₅
Zeugen, inclusief biggen	Gier	2,0	0,9	2,22
	Mengmest	4,4	2,9	1,52
	Vaste mest	7,5	9,0	0,83
Mestvarkens	Gier	5,8	0,9	6,44
	Mengmest	8,1	5,0	1,62
	Vaste mest	7,5	9,0	0,83
Mestvarkens - brijbakken	Mengmest	9,2	4,9	1,88
Biggen	Mengmest	6,7	4,0	1,68

Gebruik van richtwaarden voor mestamenstelling?

- Richtwaarden = gemiddelde samenstelling
- Zeer grote variatie
- Belang van mestanalyses
- Meten = weten
- Juister gaan bemesten
  - Nitraatresidu
  - Optimale opbrengst

Voorbeeld

- Maïs
- 170 kg N/ha uit dierlijke mest
- 90 kg P₂O₅/ha
- Bemesten met mengmest van mestvarkens
  - Volgens de stikstof: 170 : 8,1 = 21 ton/ha
  - Volgens de P₂O₅: 90 : 5 = 18 ton/ha
- 18 ton/ha toedienen
  - 145 kg N/ha en 90 kg P₂O₅/ha
  - N-behoefte aanvullen met kunstmest en andere meststoffen
- Bemesten met brijbakkenmest
  - Volgens de stikstof: 170 : 9,2 = 18,5 ton/ha
  - Volgens de P₂O₅: 90 : 4,9 = 18,3 ton/ha
- 18 ton/ha toedienen
  - 165,6 kg N/ha en 88,2 kg P₂O₅/ha
  - N-behoefte aanvullen met kunstmest en andere meststoffen

Rekening houden met de werkzame stikstof

- Dierlijke mest bevat organische en een minerale fractie
- Werkingscoëfficiënt = percentage N dat beschikbaar komt tijdens het eerste jaar
  - Drijfmest: +/- 65%
  - Stalmest: +/- 30%
  - Gier: +/- 70%
  - Dunne fractie: +/- 70%
  - Kunstmest: +/- 100%
- Bemestingsadviezen → werkzame stikstof
- Voorbeeld
  - 18 ton/ha brijbakkenmest * 9,2 kg N/ton = 165,6 kg N/ha
  - Werkingscoëfficiënt = 65%
  - Werkzame stikstof opgebracht = 165,6 kg N/ha * 0,65 = 108 kg N/ha
  - Bemestingsadvies = bijvoorbeeld 140 kg N/ha
  - Nog 32 kg N/ha aanvullen met kunstmest of andere meststoffen

Derogatie, ook voor varkensbedrijven?

- Dunne fractie na fysisch-mechanisch scheiden van varkensmest
  - Voorwaarden
    - N/P₂O₅ ≥ 3,3
    - N-concentratie ≥ 3 kg/m³
    - T.o.v. oorspronkelijke ruwe varkensmest maximaal aanwezig in dunne fractie:
      - 20 % zwevende stoffen
      - 65 % N
      - 30 % P₂O₅
  - Dunne fractie
    - Geen verdere behandeling
    - Opslag bij derogatiemest van runderen kan in 2007 en 2008
    - Menging anders niet mogelijk

Derogatie, ook voor varkensbedrijven?

- Dunne fractie na scheiden van varkensmest
  - Voorwaarden
    - Dikke fractie
      - Verwerken
      - Verwerkt product niet op Vlaamse landbouwgrond
  - Systeem van attesten
    - Scheider: efficiëntie-attest
      - 12 maanden geldig
    - Dunne fractie: dunne fractie attest
      - 6 maanden geldig
      - Kopie bij transport aanwezig
    - Aanvragen bij de Mestbank

Derogatie, ook voor varkensbedrijven?

- Overeenkomsten met rundveehouders
  - Varkensmest voor niet-derogatiepercelen rundveehouder
  - Rundveemest voor derogatiepercelen varkenshouder
- Voldoen aan de voorwaarden voor derogatie

Mestafzet bij derden

- Vergelijking gebruik van dierlijke mest in de verschillende provincies in 2006

Provincie	kg N/ha	kg P ₂ O ₅ /ha
Antwerpen	216	90
Limburg	146	65
Oost-Vlaanderen	198	85
Vlaams-Brabant	143	65
West-Vlaanderen	203	86
Vlaanderen	181	78

Mestafzet bij derden

- Vergelijking gebruik van kunstmest in de verschillende provincies in 2006

Provincie	kg N/ha	kg P ₂ O ₅ /ha
Antwerpen	41	4
Limburg	47	7
Oost-Vlaanderen	59	7
Vlaams-Brabant	68	9
West-Vlaanderen	62	2
Vlaanderen	55	6

Mestafzet bij derden

- Acceptatiegraad voor dierlijke mest niet overal in Vlaanderen even hoog
- Studie van Universiteit Gent (af rondingsfase)
  - Bemestingsgedrag en acceptatiegraad nagaan bij landbouwers
  - Knelpunten definiëren
  - Oplossingen voorstellen

Mestafzet bij derden, kwestie van gezond vertrouwen

- Een tipje van de sluier
  - Onvoldoende kennis van en informatie over bemestingstechnieken, mestwetgeving, ...
    - Mestbank neemt begeleidende rol op: voorlichting, bedrijfsbegeleiding, ...
    - Voorlichting en begeleiding van andere instellingen
      - Overheid
      - Praktijkcentra
      - Privé-instellingen
  - Weinig vertrouwen in dierlijke mest als product: te weinig kennis over herkomst, samenstelling
    - Mestanalyses: weten welk product je aanbiedt vergroot het vertrouwen
    - Contact tussen aanbieder en afnemer vergroot het vertrouwen

www.vlm.be, bron van informatie

- Nieuwe portaalsite Vlaamse Landmaatschappij
- Voor elke doelgroep een aparte toegang (navigatie bovenaan):
  - algemeen publiek
  - land- en tuinbouwers
  - notarissen
  - overheden en partners
  - intermediairs
- Informatie over mest bevindt zich op drie doelgroepsites:
  1. land- en tuinbouwers
  2. intermediairs
  3. maar ook op de website voor het algemeen doelpubliek:
    - Algemeen > Diensten > Mestbank
    - Algemeen > Mediatheek > Folders en brochures